

Traducere din greacă după originalul:
ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΙΩΣΗΦ - ΕΚΦΡΑΣΙΣ ΜΟΝΑΧΙΚΗΣ
ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ - ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΦΙΛΟΘΕΟΥ,
1992.

© Copyright pentru ediția de față
Editura Evanghelismos, 2021

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Iosif Isihastul, sfânt

Mărturii ale experienței monahale / cuviosul Iosif Isihastul ; trad.
din limba greacă de Ieroschim. Ștefan Nuțescu Schitul Lacu - Sfântul
Munte Athos. - Ed. a 2-a. - București : Evanghelismos, 2021
ISBN 978-606-8562-83-4

I. Nuțescu, Ștefan (trad.)

271

Cuviosul Iosif Isihastul

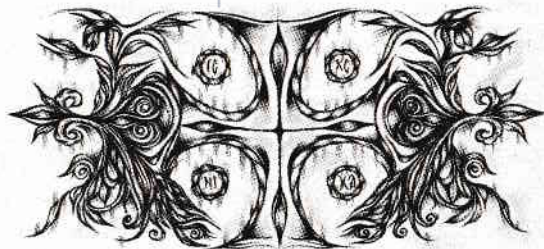
Mărturii ale experienței monahale

Ediția a II-a

Traducere din limba greacă
de Ieroschim. Ștefan Nuțescu
Schitul Lacu – Sfântul Munte Athos

Editura Evanghelismos
București, 2021

STIHURILE ACELUIAȘI

Numele meu nu l-am scris
 pentru că este cunoscut tuturor.
 Dacă tu nu-l cunoști,
 ascultă ca să-l înveți:
 Din nimic are începutul,
 din pământ mai întâi a fost făcut.
 Așadar, pământ mă numesc, țărână, lut și praf;
 și din pământ m-a plăsmuit,
 m-a alcătuit Făcătorul
 și cu suflet rațional m-a împodobit așa cum sunt.
 Și monah m-a făcut, ca să-L slavoslovesc.
 Așadar, nu căuta ceva mai mult, ca să nu păcătuiești,
 Ci mulțumește-I și-L slăvește pe Acela,
 ca un vrednic de slava Sa.
 Precum și pe Născătorul Cel fără de început,
 împreună cu Unul-Născut, Fiul Său
 și cu Sfântul Duh, Treimea cea Preasfântă,
 Care ne-a învrednicit părții celor mântuiți.
 Cu mijlocirile preadulcii și preasfinteii noastre Maici
 și cu rugăciunile tuturor Sfinților.
 Amin.

Cuprins

În loc de prolog 5

PARTEA I

Epistole către monahi și mireni

I	Către un tânăr care l-a întrebat despre „rugăciune”	17
II	Către același, despre rugăciune și răspuns la întrebări	20
III	Către un monah care a intrat în arena de luptă.....	23
IV	„Copilul meu, dacă vei lua aminte la ceea ce-ți scriu...”	29
V	„Nu te îmbrăca numai cu frunze”	33
VI	„Îmi scrii despre mânia ..... față de cel cu inima trufașă”	35
VII	„Ascultă un lucru care mi s-a întâmplat mie”	39
VIII	„Nu le rabzi pe toate pentru dragostea Mea?” ...	44
IX	„Și Ziditorul a suflat peste tine și ți-a dat duh de viață”	47
X	„Harul întotdeauna premerge ispitele, ca o vestire pentru pregătire”	53
XI	„Am aflat mulți Părinți care petreceau în făptuire și în contemplație”	58
XII	„Astfel devine mintea noastră: în întregime lumină, în întregime străvezie”	62
XIII	„Harul lui Dumnezeu nu depinde de timp”	65
XIV	„Cu adevărat mare este taina Ascultării”	67
XV	„Așadar, nu mă ascuți ca să te întorci înapoi?”	70
XVI	„De vreme ce urci pe Golgota, de nevoie este să și cazii”	76

XVII	„În vreme de ispită să nu-ți părăsești locul tău”	79
XVIII	„Și iarăși m-am ridicat și am pornit lupta împotriva tuturor duhurilor rele”	83
XIX	„Pune metanie întotdeauna când greșești și nu pierde timpul”	87
XX	„Nu deznădăjdui! Tuturor li se întâmplă acestea”	89
XXI	„Păcatul, mic sau mare, prin pocăință adevărată se șterge”	92
XXII	„Prin urmare, dacă nu vrei să suferi, înseamnă că nu vrei să urci”	94
XXIII	„Bătaia este păzitoare de orice patimă”	98
XXIV	„În acea noapte Dumnezeu mi-a arătat răutatea satanei”	100
XXV	„Simțurile încetează, iar cel care se roagă este răpit în contemplație”	104
XXVI	„Soră întru Hristos și Preacuvioasă Maică Stareță”	107
XXVII	„Nu pentru oameni mă îngrijesc, ci pentru Dumnezeu alerg”	112
XXVIII	Către o monahie care a primit Sfânta și Îngereasca Schimă	115
XXIX	„Binecuvântat este Dumnezeu, Cel ce îi înalță iarăși pe muritori cu trupul la petrecerea celor fără de trup”	117
XXX	„Fără voia Domnului nici nu ne îmbolnăvim, nici nu murim”	122
XXXI	„Pentru tine lumea a murit și tu pentru lume”	129
XXXII	„Împușinarea de suflet este maica nerăbdării”	134
XXXIII	„Nu pot să vă descriu cât de mult iubește Maica Domnului întreaga-înțelepciune și curăția”	137

XXXIV	„Fiica mea, cu toții trecem prin aceste schimbări”	141
XXXV	„Rugăciunea se întrerupe, mădularele încetează a mai lucra și numai mintea contemplă înlăuntrul luminii abundente”	145
XXXVI	„Rugăciunea ciclică din inimă nu se teme niciodată de înșelare”	151
XXXVII	„Pentru dragostea și folosul sufletului vostru voi schița viața mea”	156
XXXVIII	„Iubita mea mamă, împreună cu toți frații mei, rudele și prietenii”	166
XXXIX	„Iubita mea soră, bucură-te în Domnul!”	170
XL	„Dumnezeu totdeauna ajută, totdeauna ajunge la timp, dar trebuie răbdare”	176
XLI	„Primăvara se apropie, iar iarna necazurilor, puțin câte puțin, se risipește”	181
XLII	„Sora mea, aceasta este arta artelor și știința științelor”	184
XLIII	„Am văzut cu adevărat un frate care a fost răpit în extaz într-o noapte cu lună plină”	189
XLVI	„Ia aminte, buna mea fiică, deoarece te-ai mărit și gândurile încep să se schimbe”	193
XLV	„Bucură-te în Domnul, iubitul și mult doritul meu fiu”	196
XLVI	„Lumea aceasta, copilul meu, este plină de deșertăciune”	198
XLVII	„Aici, noi cei ce am ales filozofia cerească...”	200
XLVIII	„Ascultă glasul meu, bunul meu fiu”	202
XLXIX	„Viața mea așa a trecut, în durere și boli”	206
L	„Cine cunoaște, fiul meu, judecățile lui Dumnezeu?”	208

LI	„Fericit este cel care, zi și noapte, își aduce aminte de moarte și se pregătește s-o întâmpine” 211
LII	„Vai mie, smeritului și ticălosului! Ce răspuns voi da în ceasul Judecării?” 213
LIII	„Ah, copilul meu! Omul nu este niciodată cu desăvârșire rău” 216
LIV	„Pustia are alte războaie, iar lumea altele, multe și diferite” 219
LV	„Și învață-i pe toți să se roage, să rostească neîncetat Rugăciunea” 221
LVI	„Cel care a făcut veacurile și mai înainte de veacuri există și în tăcere deplină a creat Puterile cerești ale Sfinților Îngeri” 226
LVII	„Teologii necuvântători, frumoasele stânci și toată natura, teologhiesc” 229
LVIII	„Când preotul tămâiază...” 232
LIX	„Vom pune glasul V, pentru că este veselitor” 233
LX	„Îngrijește-te să vii măcar acum și iarăși te vei întoarce” 236
LXI	„Lume deșartă! Lume mincinoasă, niciun bine nu ai în tine!” 240
LXII	„Voi scrie un mic poem fiului meu...” 242
LXIII	„Nu avem haină de nuntă. De aceea trebuie să ne curățim” 244
LXIV	„Inima nu se poate împărți; numai Dumnezeuului tău să te închini și numai Lui să-I slujești” 247
LXV	„Vă rog foarte mult să lepădați mâhnirea din sufletul vostru” 250
LXVI	„Când omul se spovedește, sufletul i se curăță și devine luminos ca diamantul” 253
LXVII	„Aceasta arată că viața dumnevoastră place lui Dumnezeu” 255

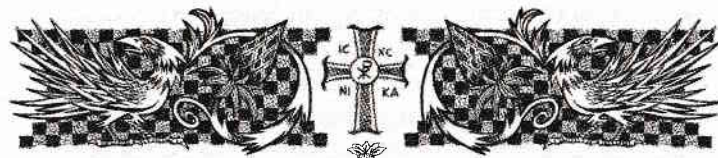
LXVIII	„Dacă nu lași păcatul, orice ai face, se pierde” 257
LXIX	„Nu te îndoi, căci este vreme să îmbraci și Sfânta Schimă” 259
LXX	„Începutul și sfârșitul oricărui bine este Hristos” 260
LXXI	„Pune un început bun, ca să fie și sfârșitul bun” 262
LXXII	„Trebuie ca toate să fie însoțite de rugăciunea neîncetată a minții” 265
LXXIII	„Nu-ți cere multe Hristos cel mult-milostiv” 267
LXXIV	„Cu cât iubești mai mult, cu atât ești iubit mai mult” 269
LXXV	„Pune tu cei o sută de bănuți și eu voi pune miile mele de galbeni” 272
LXXVI	„Ia aminte numai și te teme, fugi de păcat” 274
LXXVII	„Dacă citești Viețile Sfinților și te ostenești puțin noaptea” 276
LXXVIII	„Chiar și fără să te ostenești mult, poți ajunge la măsuri mari” 278
LXXIX	„Adică toată dorirea sufletului să se contopească cu Dumnezeu” 280
LXXX	„Dacă Îl iubești pe Dumnezeu, atunci să iubești și pe aproapele tău ca pe tine însuși” 282
LXXXI	„Nu ies afară, ci aici voi adormi, împreună cu părinții mei” 284

PARTEA A DOUA

Scrisoare către un pustnic isihast

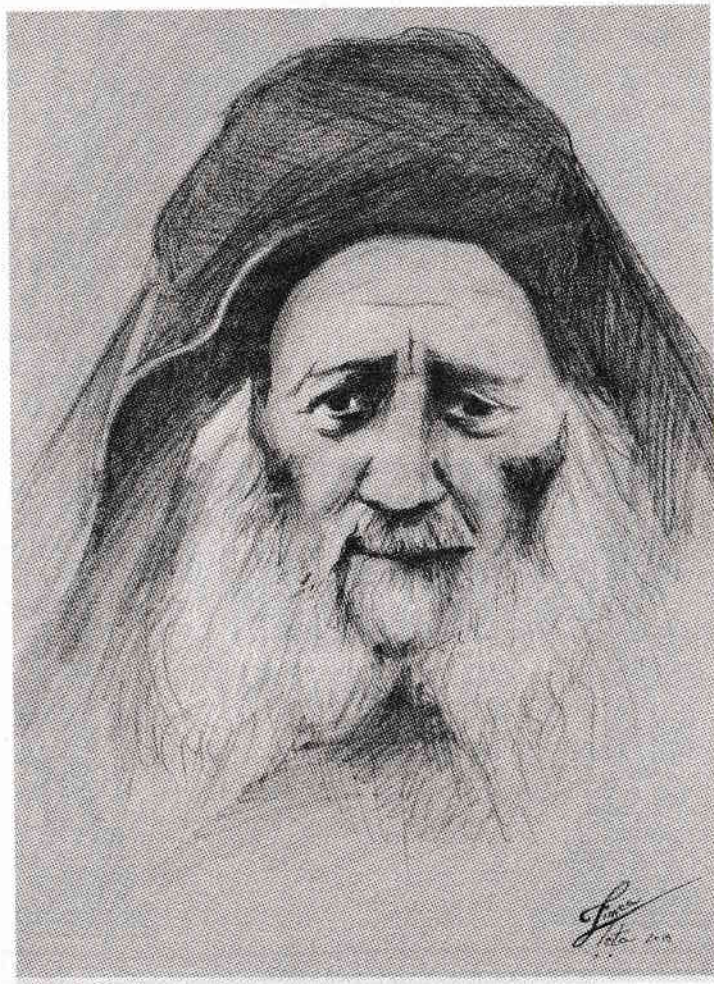
Cuvânt-înainte	289
1 Despre rânduiala și viețuirea monahală, adică cum să se petreacă cele douăzeci și patru de ceasuri ale unei zile și ale unei nopți.....	291

2	Răspuns la întrebările aceluiași	294
3	Despre lucrarea duhovnicească a cugetării și cum trebuie să gândim	296
4	Despre luare-aminte; dacă ne vine ajutorul dumnezeiesc, cum să ne luptăm cu gândul trufiei	299
5	Despre cum vine dumnezeiescul Har și cum se deosebește de înșelare, și despre calea cea scurtă	303
6	Despre cum cad în înșelare astfel de nevoitori atunci când sunt fără povățuitor; și care este medicamentul pentru tămăduirea lor.....	308
7	Despre cum revine Harul dumnezeiesc, după ce, mai întâi, am fost bine încercați	314
8	Despre o altă înșelare	320
9	Despre deosebirea aceleiași înșelări.....	324
10	Despre îndoita luptă a demonilor și cum aceștia îi războiesc pe nevoitori cu meșteșug.....	327
11	Despre cele trei stări ale firii la care este suit sau coborât omul: cea după fire, cea împotriva firii și cea mai presus de fire. Și despre cele trei feluri ale Harului dumnezeiesc pe care este cu putință să-l primească, atunci când firea omenească se silește: Harul curățitor, cel luminător și cel desăvârșitor.....	329
12	Despre dragoste	333
13	Epilog	340
	Stihurile aceluiași.....	342

La editura noastră au apărut:

- *Epistole*, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Starețul Hagi Gheorghe Athonitul*, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Sfântul Arsenie Capadocianul*, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Părinți aghioriți*, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Crâmpie de viață*, de Arhimandritul Epifanie Teodoropulos
- *Familiei ortodoxe, cu smerită dragoste*, de Arhimandritul Epifanie Teodoropulos
- *Fericitul Iacov Țalikus*, de profesorul Stelian Papadopoulos
- *Cu durere și dragoste pentru omul contemporan* (Vol. 1), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Trezire duhovnicească* (Vol. 2), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Nevointă duhovnicească* (Vol. 3), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Viața de familie* (Vol. 4), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Patimi și virtuți* (Vol. 5), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Despre rugăciune* (Vol. 6), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos*, de Arhimandritul Ignatie – Sfânta Mănăstire Paraklitu
- *Sfântul Nicolae Planas*, de Monahia Marta
- *Starețul Varsanufie – Sfaturi către monahi și omii duhovnicești*, de Mitropolitul Meletie de Nicopole
- *Cuviosul David „Bătrânul”*, Mănăstirea Cuviosul David, Eubeeia
- *Acatistul și Paraclisul Maicii Domnului*
- *Acatistul și Paraclisul Sfinților Ciprian și Iustina*
- *Carte de rugăciuni*
- *Gândurile și înfruntarea lor*, de Ieromonahul Benedict Aghioritul
- *Patimile și vindecarea lor*, de Ieromonahul Benedict Aghioritul

Gheron Iosif Isihastul

I Către un tânăr care l-a întrebat despre „rugăciune”

Iubitul meu frate în Hristos, îți doresc să fii bine! Astăzi am primit scrisoarea ta și-ți răspund la toate cele pe care mi le-ai scris. Cele pe care mi le ceri nu pretind nici timp, nici osteneală, pentru a mă gândi ce să-ți răspund.

Pentru mine rugăciunea minții este ca meșteșugul ficăruia, deoarece o lucrez de treizeci și șase de ani și mai mult.

Când am venit în Sfântul Munte, i-am căutat mai întâi pe pustnicii care lucrau rugăciunea. Pe atunci – acum patruzeci de ani – existau mulți care aveau viață în ei înșiși. Oameni virtuoși, bătrâni din vechime. Dintre aceștia ne-am ales stareți și povățuitori.

Deci, lucrarea rugăciunii minții este să te silești pe tine însuși să rostești continuu, neîncetat, rugăciunea cu gura. La început repede, ca să nu apuce mintea să alcătuiască gânduri deșarte. Să iei aminte numai la cuvintele: „Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”. Iar când aceasta se va face vreme îndelungată, mintea se va obișnui cu ea și o va rosti mereu. Și te îndulcești ca și cum ai avea miere în gură, din care pricină dorești s-o spui mereu. Iar dacă o lași, te mâhnești mult.

Când mintea se obișnuiește cu ea și se umple – o învață bine –, atunci o trimite în inimă. Fiindcă mintea este cea care hrănește sufletul și orice lucru bun sau rău vede sau aude, treaba ei este să-l coboare în inimă, unde este centrul puterii duhovnicești și trupești al omului, tronul minții. Când cel care se roagă își ține mintea ca să nu-și închipuie nimic, ci ia aminte numai la cuvintele rugăciunii, atunci răsufărând ușor, cu o oarecare silință și voință, o coboară în inimă și o ține înlăuntru ca într-o strănsoare și rostește cu ritm rugăciunea: „Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”.

La început spune de câteva ori rugăciunea și respiră o dată. Apoi, după ce mintea se obișnuiește să stea în inimă, spune la fiecare respirație o rugăciune. „Doamne Iisuse Hristoase” și inspiră, „miluiește-mă” și expiră. Iar aceasta se repetă până când Harul îl umbrește și începe să lucreze înlăuntru sufletului. După aceasta totul este contemplație.

Rugăciunea se poate spune peste tot, și așezat, și în pat, și mergând, și stând în picioare. „Neîncetat vă rugați. Întru toate mulțumiți”, spune Apostolul. Nu trebuie să te rogi numai atunci când mergi să te culci, ci și în picioare, și așezat. Este nevoie de luptă. Când obosești, așază-te. Și iarăși ridică-te în picioare, ca să nu te prindă somnul.

Acestea se numesc „făptuire”. Îi arăți lui Dumnezeu intenția ta cea bună. Apoi totul depinde de El, dacă îți va da. Dumnezeu este începutul și sfârșitul. Harul Lui le lucrează pe toate. El este forța motrice.

Cum se naște și cum lucrează dragostea, ține de păzirea poruncilor. Când te scoli noaptea și te rogi, când îl vezi pe cel bolnav și-l compătimentești, când îi vezi pe văduvă, pe orfani, pe bătrâni și-i miluiești, atunci te iubește

Dumnezeu. Dar și tu Îl iubești. El iubește mai întâi și Își varsă Harul Său. Și noi aceleași din aceleași, „ale Tale dintru ale Tale”, Îi dăruim.

Dacă tu cauți să-L afli numai prin Rugăciune¹, să nu răsufli fără Rugăciune. Ia aminte numai să nu primești imaginații, deoarece Dumnezeu este fără formă, nu poate fi cuprins în imagini, fără culoare, este mai presus de desăvârșire. Nu poate fi supus raționamentelor. Lucrează ca o adiere subțire în cugetele noastre.

Umilința vine atunci când te gândești cât de mult L-ai mâhnit pe Dumnezeu, pe când Acela este atât de bun, atât de dulce, atât de milostiv, plin de dragoste, Care a fost răstignit și toate le-a pățimit pentru noi. Când cugeți la acestea și la altele pe care le-a pățimit Domnul, ele îți aduc umilință.

Așadar, dacă vei putea spune Rugăciunea cu voce și neîncetat, în două-trei luni te vei obișnui cu ea. Te va umbri Harul și te va răcori. Numai s-o spui cu voce, fără întrerupere. Iar când o va prelua mintea, atunci te vei odihni și nu o vei mai spune cu gura. Și iarăși, când o lasă mintea, începe gura. Toată silința trebuie dată limbii, la început, până ce te vei obișnui. După aceea în toți anii vieții tale o va spune mintea fără osteneală.

Când vei veni, așa cum spui, în Sfântul Munte, să vii să ne vezi. Dar atunci vom vorbi despre alte lucruri. Nu-ți va rămâne vreme pentru rugăciune. Rugăciunea o vei afla atunci când mintea ta va fi liniștită. Dacă vei merge pe la mănăstiri, în altă parte, mintea ți se va răspândi la acelea pe care le vei auzi și le vei vedea.

¹ Se referă la rugăciunea: „Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” sau „Rugăciunea minții”.

Eu sunt sigur că vei afla Rugăciunea. Nu te îndoii! Nu-mai bate direct la ușa milei dumnezeiești și Hristos îți va deschide. Este cu neputință să nu-ți deschidă. Iubește-L mult, ca să primești mult. De dragostea ta pentru El, multă sau puțină, depinde dăruirea, multă sau puțină.

II

Către același, despre rugăciune și răspuns la întrebări

M-am bucurat mult de râvna pe care o ai de a primi folos sufletesc. Și eu însetez să pricinuiesc folos fiecărui frate care caută să se mântuiască.

Așadar, iubitul și mult doritul meu frate, deschide-ți urechile tale! Menirea omului, după ce se va naște în această viață, este să-L afle pe Dumnezeu. Însă nu-L poate afla, dacă mai întâi nu-l va afla Dumnezeu pe el. „În El trăim și ne mișcăm”, însă patimile noastre ne-au închis ochii sufletești și nu vedem. Când însă Preabunul nostru Dumnezeu Își va întoarce ochiul Său spre noi, atunci ne vom deștepta ca din somn și vom începe să ne căutăm mântuirea.

Așadar, îți răspund la prima ta întrebare: Acum te-a văzut Dumnezeu, te-a luminat și te povățuiește. Oriunde ai fi, lucrează. Rostește neîncetat Rugăciunea, cu limba și cu mintea. Când obosește limba, să înceapă mintea. Și iarăși, când se îngreuiază mintea, să spună limba. Numai să nu încetezi. Fă multe metanii. Priveghează noaptea, cât poți de mult. Și dacă se va aprinde flacăra și dragostea lui Dumnezeu în inima ta și cauți liniștea și nu poți să rămâi în lume – deoarece înlăuntrul tău se aprinde Rugăciunea –, atunci scrie-mi și eu îți voi spune ce să faci. Iar dacă nu lucrează astfel Harul, însă ți se păstrează râvna pentru împlinirea poruncilor Domnului față de aproapele, atunci liniștește-te așa cum ești, căci ești bine. Nu căuta nimic altceva. Diferența dintre treizeci, șaiszeci și o sută o vei afla când vei citi *Everghetinosul*. Vei afla acolo scrise și multe altele de acest fel și mult te vei folosi.

Acum îți răspund la celelalte întrebări ale tale. Rugăciunea trebuie să se facă prin cuvântul lăuntric. Dar, fiindcă la început mintea nu este obișnuită s-o spună, ci o uită, cel care se roagă o spune când cu gura, când cu mintea. Iar aceasta se face până când mintea se obișnuiește. Și astfel (Rugăciunea n.t.) devine lucrare.

Lucrare este atunci când, rostind Rugăciunea, simți înlăuntrul tău bucurie și veselie și dorești s-o spui mereu. Așadar, când mintea preia Rugăciunea și ea devine bucuria despre care-ți scriu, atunci se va rosti continuu înlăuntrul tău, fără vreo silire din partea ta. Aceasta se numește simțire-lucrare, deoarece Harul lucrează fără voia omului. Mănâncă, umblă, doarme, se trezește și înlăuntrul său Rugăciunea strigă continuu. Iar unul ca acesta are pace, bucurie.

Acum, despre ceasurile de rugăciune. Deoarece trăiești în lume și ai diferite griji, fă rugăciune când ai timp. Însă

silește-te continuu și nu o neglija. Despre „contemplația” pe care o cauți, aceasta este greu (de dobândit), deoarece este trebuință de desăvârșită isihie (liniștire).

Starea duhovnicească se împarte în trei stadii și potrivit lor lucrează și Harul în om. Primul stadiu se numește curățitor, în care omul se curăță. În acest stadiu, în care te afli tu acum, lucrează harul curățitor. Orice dorință pe care o ai pentru cele duhovnicești este a Harului. Nimic nu este al tău propriu. Și el le lucrează pe toate în chip tainic. Dacă te silești pe tine însuși, acest har rămâne împreună cu tine câțiva ani. Iar dacă omul sporește cu ajutorul rugăciunii minții, primește un alt har, cu totul diferit.

Primul, cum am spus, se numește simțire-lucrare și este curățitor, când cel care se roagă simte o dumnezeiască mișcare-lucrare înlăuntrul său.

Al doilea stadiu se numește luminător. În acest stadiu (sufletul) primește lumina cunoașterii și este răpit în contemplarea lui Dumnezeu. Nu lumini, nu închipuiri, nu imagini, ci limpezimea minții, curăția gândurilor, adâncimea înțeleșurilor. Pentru ca să ajungă la aceasta, cel care se roagă trebuie să aibă multă liniște și un povățuitor neînșelat.

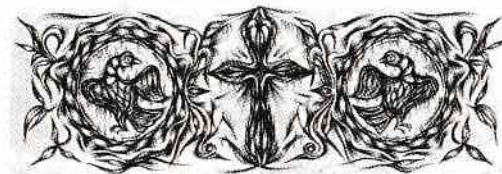
Al treilea stadiu – umbrirea Harului – este cel în care lucrează harul desăvârșitor, fiind un mare dar.

Nu-ți scriu acum despre acesta, pentru că nici nu este nevoie. Dacă însă vrei să citești despre el, am scris din neștiința mea când lucrează aceste energii, într-o cărticică în manuscris numită: „Trâmbița mișcată de Duhul”. Caută s-o afli. Cumpără și pe Sfântul Macarie de la (editura) Shinas, precum și pe Avva Isaac și mult te vei folosi. Și orice nelămurire vei întâlni, scrie-mi și eu îți voi răspunde cu multă bunăvoință.

În această vreme eu scriu mereu celor care mă întrebă. Anul acesta au venit unii din Germania numai și numai să afle despre rugăciunea minții. Din America îmi scriu cu multă dragoste. Din Paris sunt atâția care caută cu multă căldură. Iar noi, aici, avându-le pe toate la picioarele noastre, de ce ne lenevim? Oare a striga continuu Numele lui Hristos ca să ne miluiască este atât de greu ca și săpatul pământului?

În sfârșit, predomină o părere greșită a اسپیتitorului că, dacă rostește cineva Rugăciunea, se poate înșela. Dar, de fapt, cele spuse sunt o înșelare.

Cine vrea, să încerce. Iar când lucrarea Rugăciunii se va îndelunga, ea va deveni Rai înlăuntrul său. Îl va slobozi de patimi, va deveni un alt om. Și dacă se află și în pustie, o!, nici nu se pot spune bunătățile pricinuite de Rugăciune!

III

Către un monah care a intrat în arena de luptă

Bucură-te în Domnul, fiul meu iubit, pe care Harul lui Iisus l-a luminat și de lume l-a slobozit, care l-a aruncat în pustie și l-a așezat într-o chinovie cu o obște

sfântă, iar acum slavoslovește și mulțumește din tot sufletul lui Dumnezeu!

Harul dumnezeiesc, fiul meu, este ca momeala care intră în suflet și-l atrage, fără silă, pe om spre cele înalte. El cunoaște modul prin care poate să încante peștii înțelegători și să-i scoată din marea acestei lumi. Și ce se întâmplă după aceasta?

După ce Dumnezeu îl scoate din lume pe cel care vrea să se facă monah și apoi îl duce în pustie, nu-i arată îndată nici patimile sale, nici ispitele, ci numai după ce va deveni monah și Hristos îl va lega cu frica Sa. Și astfel începe încercarea, nevoința și lupta.

Și dacă dintru început cel încercat se va sili și va apuca să aprindă cu nevoințele făclia ascezei, ea nu se va stinge când se va retrage Harul și vor veni ispitele. Altfel, când va veni Harul, va veni și el în starea sa de mai înainte. Și, potrivit cu patimile pe care le-a avut în lume, se vor ridica ispitele și vor mișca obișnuințele de mai înainte, la care a robit și care l-au robit.

Și mai întâi să știi, fiul meu, că om de om se deosebește; la fel și monah de monah. Există suflete cu caracter moale, care se pot convinge foarte ușor. Există și suflete cu caracter aspru, care nu se supun ușor. Sunt atât de diferite, precum este vata de fier. Vata are nevoie numai de ungera cuvântului. Fierul însă are nevoie de focul și cuptorul ispitelor pentru a fi modelat. Iar acesta trebuie să aibă răbdare în ispite, pentru a se putea face curățirea. Atunci când nu are răbdare, este ca opaițul fără untdelemn, se stinge repede și se pierde.

Atunci când cineva cu o astfel de fire tare ca fierul vine să se călugărească, de îndată ce intră în arenă, îndată dezertează din ascultare; îndată își încalcă făgăduințele

și părăsește lupta. Și uită-te: numai ce se retrage puțin Harul pentru a fi încercate intenția și răbdarea sa, îndată aruncă armele și începe să se căiască pentru că a venit să se facă monah. Și își petrece zilele sale numai în neascultare și amărăciune, fiind numai împotrivire și trufie.

Când Harul, pentru rugăciunile starețului, alungă puțin norii ispitelor, atunci acesta își revine și se dezmeticește, însă după puțin timp se întoarce iarăși la voia sa și la neascultare, la tulburare și la zăpăceală.

Îmi scrii despre fratele pe care-l vezi și te minunezi cum reușește să depună atâta osteneală în ascultarea sa, când egoismul îl stăpânește dinlăuntru. Dar oare crezi că este ușor pentru om să biruiască o patimă?

Faptele bune, milosteniile și toate bunătățile din afară nu potolesc aroganța inimii, ci lucrarea minții, durerea pocăinței, zdrobirea și smerenia, acestea smeresc cugetarea neastâmpărată. Și se cere multă și nesuferită osteneală ca să îndrepti un om nesupus. Numai prin desăvârșită răbdare se poate câștiga unul ca acesta. Numai prin răbdarea covârșitoare a stareților și prin îngăduința și dragostea fraților este cu putință să-și vină întru simțiri ascultătorii încăpățânați. Dar de multe ori și aceștia sunt folositori ca și mâna dreaptă. Și aproape întotdeauna aceștia, care au o oarecare harismă, spre deosebire de ceilalți care nu au, greu se smeresc. Cred că ei sunt cineva, iar ceilalți nu.

Așadar, este nevoie de multă osteneală și de multă răbdare până ce se va surpa vechea temelie a mândriei și se va pune smerenia și ascultarea lui Hristos drept temelie nouă. Văzând Domnul ostenelele și intențiile atât ale acestora, cât și ale celorlalți, le îngăduie o altă ispită care se împotrivesc patimii lor și, cu mila Sa, „Cel ce vrea ca toți